

Lohkanlihkk

Digitála oahppanspeallu sámegielaide
álgoahpahussii

Pigga Keskitalo, Lappi universiteahtta
Sámegiela, kultuvrra ja girjjálašvuoda symposia
Oulu, 13.11.2025

Otná sáhkavuorru

- Proševtta duogášdieđut
- Proševtta ulbmilat ja ovdáneapmi
- Proševtta dutkandoaimmat
- Čanastatjoavkobargu & testen
- Sámekultuvra *Lohkanlihkus*

Ruhtadeaddjit ja ovttasbargoguorimmit

Interreg

Co-funded by
the European Union

Aurora

Troms fylkeskommune

region
västerbotten

UBMEJEN UNIVERSITIÄHTA
HUMLAB

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

Sámi
allaskuvla

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Bargojoavku

Lappi universitehta

Prošeaktajođiheadji Professor Pigga Keskitalo
Prošeaktahoavda Kristiina Jomppanen

Jyväskylä universitehta

Professor Ulla Richardson
Áppaplánejeaddji Mika Halttunen
Dutkamuškoordináhtor Lea Nieminen

Sámi allaskuvla

Vuosittašamanuensa Berit-Ellen Juuso
Allaskuvlalektor Laura Kotavuopio

Ubmejen universitiähta

Professor Coppélie Cocq
Prošeaktabargi Marja Labba

Interreg

Co-funded by
the European Union

Aurora

Sámi
allaskuvla

UBMEJEN UNIVERSITIÄHTA
BUMJAB

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Duogášdieđut

- Interreg Aurora ruhtadan Lohkanlihku-prošeakta (2025–2028)
- Davviriikkalaš ovttasbargoprošeakta: Lappi Universitehta, Sámi allaskuvla, Ubmí universitehta ja Jyväskylä universitehta
- Oahppanspeallu viđa sámegillii : davvi-, julev-, lulli, anáraš- ja nuortalašsámegielaide.

Lohkanlihkk

Culturally and Linguistically
tailored Educational Solutions
for the Sami Language

Digitála čovdosat sámegielaide

Gielalaš ja
kultuvrralaš
bealit

Special Features
of Sámi Language /
Language
Sociological Aspects
of Sámi Language

Oahppiguovdásaš
ovdáneapmi

Pupils-centered
Individual
Progress

Creating a Joint
Arena for Idea
Sharing with the
Sámi Community
in three countries

Golbma riikka,
vihtta giela

Čála- ja lohkanillu

LEARNING TO READ AND
WRITE THROUGH JOY

Mapping the Needs of
Sámi Language Teaching –
Interviews and Discussions
with Teachers

Wide Collaboration
with Sámi Schools
and Stakeholders

Guorahallat oahpaheaddjiid jurdagiid

Ovttasbargu skuvllaiguin ja
čanastatjoavkkuiguin

CASE:
Creating a Digital
Learning Environment

Digitála
oahppanberrasa huksen

Phonological
Awareness

Supporting
Pupils' Individual
Needs

Decoding

Dekoden

Fonologalaš didolašvuotta

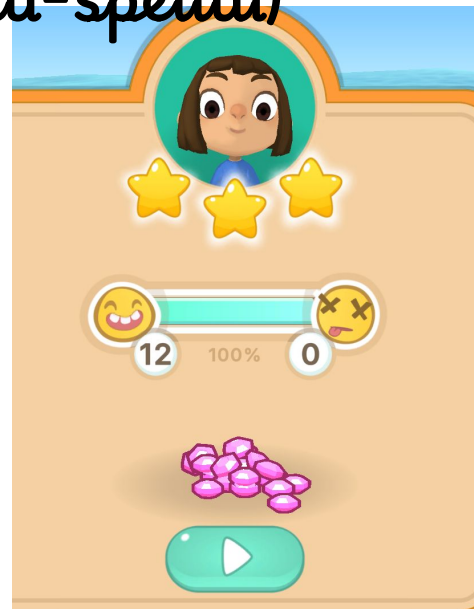
lešguđet oahppiid individuálalaš
dárbbut

Lukukupla (Lohkanbulljáras) GraphoLearn

- Jyväskylän Yliopistoa ja Niilo Mäki Instituuttia tukevan ohjelman ohjelmaksi
- 34 oppituntia
- Tutkintopöytä ohjelmaksi
- Tutkimusaineen opettajien, opettajien ja opettajien opettajien ohjelmaksi
- Ohjelmaksi alku- ja lopuksi ja jatkuvasti ja oivallisen lohkaneuvon ohjelmaksi
- Ohjelmaksi heikot harjoitukset ohjelmaksi
- Ohjelmaksi ja ohjelmaksi/välillä ohjelmaksi

Ovdamearkkat Lukukupla-spealus (heivehuvvo Lohkanlihkku-spellui)

Lohkanlihkk

U

- Vuodđuduvvá Lukukupla/GraphoLearn-spellui
- Huksejuvvo 5 sámegillii: anárašgillii, davvisámegillii, julevsámegillii, lullisámegillii ja nuortalašgillii
- Lohkanlihkku-oahppanspeallu ovdánahtá sámegielat mánáid lohkan- ja čállinmáhtu
- Speallu boahdá leat erenoamážit veahkkin 6–10-jahkásaš mánáide, muhto heive maidái boarrásat mánáide, geain leat hástalusat lohkamiin
- Speallu boahdá leat nuvtá fidnemis buohkaide, ja dan sáhtá luđet sihke dihtorii ja mobiilarusttegii

Prošeavtta ulbmilat ja barbopakeahtat

→ 1: Sámeielat álgooahpahusa dili ja metodaid gárten (SA)

Lohkama ja čállima oahpahusa guoskkevaš dieđu
gárten ja analyseren

→ Maid mii diehtit juo ja mo mii sáhttit ávkkastallat
dan dieđu?

Oahpaheaddjiid jearahallamat

→ Čohkket ja analyseret sin áigequovdilis dieđuid ja
vásáhusaid

→ 2: Readdut lohkama ja čállima oahpahussii (JYU & UMU)

- Spealu huksen sáme kultuvrii heivvolažžan
- Spealu pilohttatesten
- Webinárat ja bargobájit
- Mo speallu geavahuvvo?
→ Rávvagat ja doarjamateriálat 5 sáme gillii

→ 3: Lohkanlihkku-speallu ja diehtujuohkin (ULAP)

- Lohkanlihkku-spealu almmustahttin
- Dieđalaš publikašuvnnat, rávagirjjážat ja
-materiálat
- Ollislaš raporterren ja dokumenteren

Sámegielaide hástalusat

- Sámegielat leat unnitlogugielat ja dain lea ráddjejuvvon oidnolašvuohta, mii váikkuha mánáid čálamáhtu ovdáneapmái
  - Sámegielat oahppiid lohkanháddus dárbašit eambo dieđuid
  - vuođđodutkan Berit-Ellen Juuso PhD, Sámi allaskuvla
  - Sámegielaide earenomášvuođat leat hástaleaddji oahppat
- Speallu ráhkaduvvo doarjut earenomážit dáid hástalusaid

Mainna mi bargat dál?

- Oahpaheaddjiid jearahallamat ja jearahallanskovvi
- Spealu fágalaš sisdoalut: Justa dál Sámi allaskuvlla bargojoavku hukse bustavaid dovdamusa nannemii hárbjehusaid spellui
- Spealu gielalaš sisdoaluid

jorgalanbargu (Fuom! Fágalaš sisdoalut eai leat jorgalusat!)

→ Giddet olu fuomášumi gillii

Mo mii váldit suopmaniid ja erohusaid sátnerájus vuhtii, nu ahte speallu doaibmá miehtá Sámi?

19	Beassansátni rievdaduvvui.	The password was changed.	Salasana vaihdettiin onnistuneesti.	Lösenordet är bytt!
20	biikagoašku	hedgehog	siili	igelkott
21	biilla	car	auto	bil
22	Bija belljosiid.	Put on your headphones.	Laita kuulokkeet korville.	Använd hörlurar
23	Biktasat	Clothes	Vaatekauppa	Kläder
24	Bisset dási	Abort level	Keskeytä kenttä	Avsluta
25	Šluhte	Cancel	Peruuta	Avsluta
26	Bisut sisačáliheami	Stay logged in	Pysy kirjautuneena	Håll mig inloggad
27	Feaila	Error	Virhe	Fel
28	Boddu	Paused	Tauko	Paus
29	Buollinseaidni/buollinmuvra	Firewall	palomuri	Brandvägg
30	Buorre go geahččalit!	A good try!	Kelpo yritys!	Kämpa på!
31	Buoremus/Fiidnámus	Nicest	Hienoin	Snyggast
32	Bures boahtin!	Welcome!	Tervetuloa!	Välkommen!
33	Bures dahkkon! Don leat geargan visot dásiin.	Well done! You've finished all the levels.	Hienosti tehty!	Fint jobbat!
34	Bures spellon!	Well played!	Hyvin pelattu!	Bra jobbat!
35	bussá/gáhhtu/gissi	cat	kissa	katt
36	Bustáváid sturrodat	Letter case:	Kirjainkoko:	Bokstävernas storlek
37	Bustávát:	Letters:	Kirjaimet:	Bokstäver

Dutkandoaimmat & publikašuvnnat

Prošeavttas čállojuvvojit dieđálaš artihkalat, raporttat ja buot prošeavtta doaimmat almmustahttojuvvojit Dieđut-ráiddus.

- Sámegeielat mánáid čálamáhtu oahppandilli
- Sámegeielaid čálamáhttu oahppanproseassat
- Lohkanlihkku-spealu doaimman- ja oahppanmetodat
- Mánáid ovdáneapmi ja oahppan Lohkanlihkku-spealus
- Čanastatjoavkobarggu ordnen ja ollašuvvan
- Spealu kultuvrralaš sisdoaluid huksen ja sáme kultuvrrii heiveheapmi

Čanastatjoavkobargu

Aktiivva diehtujuohkin, skuvlen ja ovttasbargu čanastatjoavkkuiguin:

- Čanastatjoavkočoahkkimat
- Pilohttatestemat
- Webinárat, bargobájit, sosiála media, ovdanbuktimat
- Oahpaheadjjiid, vanhemiid ja oahppiid jearahallamat
- Kultuvrralaš sisdoaluid testen ja máhcahaga čohkken

→ Ovttasbargu servošiin guovddáš rollas prošeavttas

→ Skuvllat, mánát & nuorat, vanhemat, eiseváldit, áššedovdit, mearrideaddjit

Lohkanlihkku-spealu testen

Spealu testen giellaservošiin: studeanttat, oahpaheaddjit, váhnemat, eiseváldit, eará berošteaddjit

Pilohttatesten skuvllain

Kultuvrralaš bargobájit sihkarastet spealu
bistevaš heiveheapmi sámekultuvrii

Sámekultuvra spealus

- Lohkanlihkku ii leat dušše jorgalus, muhto huksejuvvo sámegeiela logihka ja dárbbuid vuodul
- Spealu grafihkka, jienat ja figuvrrat bohtet hábmejuvvot sámi kultuvrii heivvolažžan
- Speallu ovttastahtá máinnasteami ja sámi kultuvrii mihtilmas áššiid
- Servoša oainnut leat dehálaš oassi kulturraslaš sisdoaluid huksemis

Sávvat, ahte

- Speallu šaddá gielalaččat vásttolaš oahppanreaidun, mii vástida duohta dárbbui ja ovdánahtta sámegiela mánáid čálamáhtu
- Speallu šaddá oahpaheaddjiid doarjjareaidun, mainna sáhtta čuovvut juohke áidna oahppi čálamáhtu dási
- Speallu bohtá gávdat fásta saji sámegiela oahpahusas – boahtevuođas beassat ovdánahttit spealu ain viidásit
- Lohkanlihkku bohtá leat ovdamearkan das mo dutkan, teknologija ja eamiálbmotoahpahus sáhttet ovtta doarjut giellaovdánahttima.
- dárbbasit reaiduid vai sámegiela leat ovtta veardásaččat

Eambo dieđut proševtta birra:

Interreg Aurora prošektasiidu:

<https://www.interregaurora.eu/approved-projects/lohkanlihkku/>

Lappi universitehta neahttasiidu

<https://ulapland.fi/hanke/lohkanlihkku/>

Gáldut

[Publications | GraphoLearn](#)

[Juuso, Berit-Ellen 2024: Jietnadaqas bustávvi – bustávas jietnadahkii : Sámegielat álgooahpahusa ohppiid tehnikkalaš lohkanáidu](#)

[Lohkanlihkku - Interreg Aurora](#)

[LOHKANLIHKKU lukuonni - University of Lapland Research Portal](#)

Gütu! Gažaldagat?

Oktavuohtadieđut:

Pigga Keskitalo

pigga.keskitalo@ulapland.fi

Berit-Ellen Juuso

beritej@samas.no

Kristiina Jomppanen

kristiina.jomppanen@ulapland.fi

Laura Kotavuopio

laurak@samas.no

Marja Labba

marja.labba@umu.se